

Hörnet under Hättebo

150

HÖRNET

Backstuga

Hättebo

Den äldsta backstugan Hörnet låg alldeles norr om vägen mellan Hättebo och Steningaryd och nära gränsen till Svensbygd. Det omnämnes första gången 1789. Då var det endast en jordkula. Det är möjligt, att Peter Andersson byggde om och byggde till huset, när han flyttade dit. Det var en mycket dålig och liten backstuga, "inte stort bättre än en jordkula", är det samfällda omdömet. Backstugan var bebodd till omkring 1895.

Vid den tiden byggde "Massa-Jödden" upp sig en stuga vid Ekhultsvägen, c:a 70 m från Intäkts gräns. Den stugan låg alldeles väster om vägen och var 6 . 5 meter. Köket var i norra ändan av huset. I södra ändan hade de svarv. När Lena var död och Johan tagits in på ålderdomshemmet i Nydala, revs huset och flyttades till Stensholm under Långö, som då hade brunnit.

Johannes Karlsson, född 1748 och död 1803 på Hörnet.

Gift 1771 med

Annika Tomasdotter, född 25/3 1753 på Stjärnebo under

Hubbestad och död 2/1 1829 på Hörnet

Maja född 1771 i Svensbygd

Karl 1779 "

Anna Katarina 1783 "

Anders 1787 " Död 1792

Maja 1790 på Hörnet

Anders 6/2 1793 "

Johannes och Annika var tidigare brukare i Svensbygd. De blev utfattiga och hade det missödet att nödgas bo i en jordhytta. Slutligen fick de en stuga på Svensbygds ägor. (Men stugan är hela tiden förd under Hättebo). När Annika avled 1829 sägs i dödboken: Mannen dog för 32 år sedan. Har likväl endast 1 1/2 år njutit fattigunderstöd. Sjuknade nyårsaftonen och blev genast målös.

1776 är familjen skriven i Svensbygd som brukare. Från 1789 är de skrivna på en backstuga men 1791-93 som inhyses i Intäkt. Från 1793 är de skrivna på backstugan. Det är möjligt, att de inhystes i Intäkt, medan mannen byggde om jordkulan till en stuga.

Peter Andersson, född 26/4 1783 i Svensbygd och död
 29/10 1859 på Hörnet. Gift 25/7 1808 med
 Stina Petersdotter, född 10/11 1779 på Rosendal och död
 27/2 1867 på Hörnet
 Anna Kajsa född 23/11 1808 i Svensbygd
 Jonas Peter 1/3 1811 i Hättebo. Död 4/3 37
 Anders 15/7 1814 " Död 26/6 57

Peter brukade en gård i Svensbygd till 1810, då han
 flyttade till Hättebo. 1846 till Hörnet. Haft 8 barn,
 varav endast en dotter överlevde föräldrarna. Hustrun
 Stina var sjuklig under lång tid. Stina fick från 1865
 hälften av den fattigstat, som blivit ledig efter änkan
 Maja Petersdotter från Lilla Hättebo.
 Eftersom backstugan Hörnet varit öde mer än 15 år, när
 Peter flyttade in, bör han rimligen ha ombyggt huset.

Magnus Bengtsson, född 1/7 1803 på Sandbäcken och död
 30/8 1868 på Hörnet
 Jonas Peter född 12/3 1838 på Sandbäcken
 Anna Lisa 9/7 1841 "
 Augusta Justina 22/7 1865 på Hörnet
 Emma Jolanta 27/8 1870 "
 Johannes 28/4 1844 på Sandbäcken

Tidigare bott på Sandbäcken. 1860 till fattigstugan.
 1864 till Hörnet. Levde i stort lekamligt och andligt
 elände. Magnus hade från 19 års ålder tjänt i Gåeryd,
 Skuggebo, Skärvälla, Nydala, Långö Norregård, Sandbäcken
 och Loberget.

Dottern Anna Lisa gifte sig 1876 och flyttade med sina
 barn till Hjälmseryds sn.

Sonen Johannes blev skomakare och kallades Johannes på
 Källeberg. Om Johannes finns en vitt utbredd tradition,
 att han var i Tyskland (Pommern) och lärde sig göra
 skor. Där blev han bekant med en flicka, som följde med
 till Sverige. Av okänd anledning mördade han henne och
 begrov henne på skogen mellan Svensbygd och Hörnet. Så
 fast är traditionen, att man vet, att folk varit och
 grävt i skogen för att finna resterna. Man tror sig
 också veta, att Johannes på sitt yttersta bekänt brot-
 tet för en pastor. Vidare är det allom bekant, att Jo-
 hannes hade sin spiritus med sig till ålderdomshemmet.

Jonas Peter Magnusson, född 12/3 1838 på Sandbäcken och
 död 2/1 1895 på Hörnet. Gift 29/4 1867 med
 Lena Katarina Karlsdotter, född 1/9 1840 i Göljaryd i
 Hjälmseryds sn och död 22/3 1930 på Hörnet

<u>Karl August</u>	född 20/9	1868	på Hörnet
Anna Kristina	7/1	1872	"
Peter <u>Johan</u>	30/11	1873	"
Frans <u>Axel</u>	9/4	1877	"
<u>Augusta Kristina Cecilia</u>	31/8	1880	"
Gustav Natanael	14/2	1884	"

Jonas, Massa-Jödden kallad, bodde på backstugan Hörnet på dess gamla plats från giftermålet. Under sina sista år byggde han upp en ny backstuga utmed Ekhults-vägen. Det var i princip förbjudet att ta timmer i större mängd från Kronans gård i Hättebo. När Jonas byggde, kom kronojägaren och frågade folk, om Jonas kört hem timret. Alla visste, vad kronojägaren var ute efter, och förklarade samstämmigt, att Jonas burit hem allt timret. "Det är bara byrer", sa Massa-Jödden. Jonas var snickare och svarvare. Lena trampade, när Jonas svarvade stolapinnar. När de fått ett lass stolapinnar färdiga, lånte de häst i Hättebo och körde pinnarna till Jönköping. En gång stod Lena så nära spisen och trampade svarven, att det tog eld i hennes kläder. Då sprang Johan till Lindbergs på Sandbäcken för att hämta hjälp. Någon tid drevs svarven med vatten från den lilla bäcken vid stugan.

Sonen Karl gift 12/6 1891 med Amalia Urania Olaidotter, född 10/5 1867 i Hjälmseryds sn. Flyttade till Långö som svarvare 1892.

Dottern Anna Kristina avled 10/12 1872.

Sonen Johan hade grå starr och kallades "Blinne-Johan" eller Massa Jödda Johan. 1931 intogs han på ålderdomshemmet i Nydala, och till sist bodde han på ålderdomshemmet i Vrigstad. Det var en liten, pigg och slagfärdig gubbe. Var morgon gick han ut på trappan och kände med händerna, om det var regn eller varmt. Han mindes vädret dag för dag under flera decennier tillbaka.

Ett yttrande av Johan var: Det är med de religiöse som med träden i skogen. När det blåser, börjar de vaja och röra sig, men när det blir lugnt, står de där lika raka. Man har givetvis också en förklaring till varför Johan blev blind: De som arrenderade Hättebo hade lagt en sjuker lammonge ve öppne spisen. Å då kom Lena å feck se lammongen, när ho va på dä viset, å sen feck Johan samme ögen som den sjuke lammongen. - Så har Mandus i Ringås hört berättas.

Axel och Augusta for 1902 till Amerika.

Yngste sonen avled 19/5 1884.

Hörnet under Hättebo

Det fanns ett torp som låg mellan Hättebo och Steningaryd som hette Hörnet. Det uppfördes 1840. Jonas Peter Magnusson flyttade dit vid sitt giftermål och bodde där till ca 1890. Då byggde han en backstuga som han uppförde strax bredvid sitt föräldrahem, torpet Sandbäcken också under Hättebo. Huset låg i sydöstra delen av Hättebo på gränsen till Intäkt på Judagölevägens västra sida. Denna backstuga kallades också Hörnet. **Det är det sistnämnda Hörnet denna sammanställning handlar om.**

Första brukare (enligt lokaliseringen till Ekhultsvägen): Jonas Peter Magnusson född 1838-03-12 Sandbäcken, död 1895-01-02 Hörnet

Hustru Lena Katarina Karlsdotter född 1840-09-01 Göljaryd, Hjälmseryds socken, död 1930-02-23 Hörnet

Barn: Karl August född 1868-09-20 Hörnet

Anna Kristina född 1872-01-07 Hörnet, död 1872-12-10 Hörnet

Peter Johan 1873-11-30 Hörnet

Frans Axel född 1877-04-09 Hörnet

Augusta Kristina Cecilia född 1880-08-31 Hörnet

Gustaf Natanael född 1884-02-14 Hörnet, död 1884-05-19

Jonas (kallades Massa-Jödden) bodde vid giftermålet med Lena Katarina på Hörnet som då låg mellan Hättebo och Steningaryd. Men han byggde upp en ny backstuga på vägen till Ekhult. Den fick samma namn som den gamla stugan, Hörnet. Jonas var snickare och svarvare. Han hade svarven inne i bostadshuset. För att använda svarv behövdes en att trampa svarven så det fick hustrun hjälpa till med. När hon en gång kom för nära eldstaden och hennes kläder fattade eld fick Jonas springa efter hjälp hos grannen på Sandbäcken. Någon tid drevs svarven med vattenkraft från den lilla bäcken vid stugan.

Boende: Sonen Karl August född 1868-09-20 Hörnet

Hustru Amelia Urania född 1867-05-10 Hjälmseryd

Karl August och hans hustru bodde på Hörnet när de gifte sig. De flyttade till Långö där Karl August blev svarvare. Paret fick 7 barn (se Långö).

Anna Emilia Axia född 1892-07-02 Gift Axelsson. Död 1950-08-23 Långö

Elin Hanna Amalia född 1893-09-04 Gift. Död 1940-05-17 Staveryd

Conny Artur Hellman född 1895-05-07. Gift 1927. Död 1968-12-22 Hägersten

Herbert Aron Alldén född 1897-03-21. Död 1919-06-16 Långö

Nestor Edvin Brandell född 1900-04-25. Gift 1933. Död 1967-06-22 Hillafällan,
Hjälmseryds socken

Elsi Hortensia Urania född 1903-10-14. Gift Ståhl. Död 1981-01-29 Lammhult

Lennart Martin Valdemar född 1905-09-28. Gift. Död 1968-07-28 Nässjö

Sonen Petter Johan (se nästa brukare) bodde kvar på Hörnet tills hans mamma avled 1930.

Sonen Axel och dottern Augusta emigrerade till Nordamerika.

Nästa brukare: Petter Johan Jonasson född 1873-11-30 Hörnet.

Boende: modern Lena Katarina Karlsdotter född 1840-09-01 Göljaryd, Hjälmseryds socken,
död 1930-02-23 Hörnet

Johan bodde kvar i torpet sedan fadern avlidit. Johan var ensamstående och synskadad men står i kyrkoboken som stolfabriksarbetare. Troligtvis svarvade han pinnar till någon pinnstolsfabrik i trakten. Hans mor avled 1930. 1931 flyttade Johan till ålderdomshemmet i Nydala och när det avvecklades flyttade han till ålderdomshemmet i Vrigstad. Han avled 1958-04-28.

När Johan flyttat till ålderdomshemmet revs huset och flyttades till Stensholm i Långö som hade brunnit.

Det finns inget kvar som visar var Hörnet har legat därför är det svårt att lokalisera det. Vi har valt att placera det i hörnet vid Judagölevägen/Hättebovägen

Vid torpinventeringen har jag valt att inte ta med boende eller brukare från tiden bostaden låg på annan plats. De brukarna har ju inte bott på Hörnet på Ekhultsvägen.

/Sammanställt ur kyrkoböcker samt Henry Renshults böcker Folk & Fornt

av Doris Fransson/2021-09-12/

Området där Hörnet uppfattas ha funnits. Foto: Doris Fransson